Szini, Gyula
Para es egyeb elbeszelesek

PH
3351
S947
P37
1918
cop.2

92-93

TEVAN KÖNYVTÁR

SZINI GYULA

PÁRA

ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

Ára 1 korona.

TEVAN-KÖNYVTÁR EDDIG MEGJELENT FÜZETEI:

(egyes száma 80, kettős száma 1 kor. hármas száma 1.20, ötös száma 1.60, hatos száma 1.80 K-ért kapható.)

1. Forel A.: Korunk kulturtörekvései. Ford. Dr. Fülöp Zs.
2—5. Karinthy Frigyes: Együgyü Lexikon.
6—7. H. de Balzac: Gobseck. Forditotta Aranyossy Pál.
Casanova: Szerelmi kalandok. Forditotta Révész Andor.
8. Wedekind: Haláltánc. Forditotta Karinthy Frigyes.
9. Schnitzler A.: A hütlen feleség. Ford. Franyó Zoltán.
11—12. Bán Ferenc: Uj Isten. (Novellák.)
13. Kosztolányi: Lánc, lánc, eszterlánc. (Versek.)
14—15. Ady Endre: Muskétás tanár ur. (Novellák.)
16—18. Tristan Bernard: A csendes férj. (Regény.)
Forditotta Kosztolányi Dezső.
19—20. Nagy Lajos: A szobalány. (Novellák.)
21—25. Major Henrik Panoptikuma. (Irók karrikaturái.)
26—28. Henri Murger: Bohémélet. (Regény.)
Forditotta Aranyossy Pál.
29. Zsoldos Benő: Angol poéták. (Antologia.)
30. Lánczi Jenő: Vallás és kapitalizmus.
31—32. Emile Verhaeren: Rembrandt van Ryn.
Forditotta Aranyossy Pál.
33. Csáth Géza: Muzsikusok. (Novellák.)
34—35. Kosztolányi Dezső: Mécs.
36. Johanna von der Nahmer: Hetéra levelek. Ford. NH.
37. Brázay Emil: Sörnsen Dóra, a szeretőm. (Novellák.)
38. Casanova: Szerelmi kalandok II. Ford. Révész Andor.
39—40. Claude Farrére: Ópium. Forditotta Szatmári Jenő.
41—43. Lakatos László: Egy pesti leány története. (Regény.)
44. Ifj. Hegedüs Sándor: Hanna.
45. G. Flaubert: Irgalmas Szent Julián legendája.
46—47. Anatole France: A sovány kandur. (Regény.)
48—49. Kaffka Margit: Szent Ildefonso bálja. (Novellák.)
50. Juhász Gyula: Uj versek.
51—55. Heinrich Mann: Ronda tanár ur. (Regény.)
Forditotta Kosztolányi Dezső.
56—57. Révész Béla: Szemtől-szembe. (Novellák.)

Folytatás a hátsó boriték belső oldalán.

SZINI GYULA

PÁRA

ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

1918
TEVAN-KIADÁS BÉKÉSCSABA

PH
3351
S947P37
1918

PH
3351
S947P37
1918
cop. 2

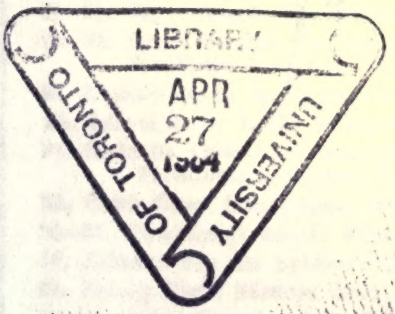

TEVAN ADOLF KÖNYVNYOMDÁJA BÉKÉSCSABA

PÁRA

Mintha hófehér lepedőkön lépkedtünk volna, ugy mentünk végig az éjszakai utcán kisérteti időben és egy macska, amely a falra vetette árnyékát, olybá tünt fel előttünk, mint valami mesebeli szörnyeteg. A holddal komáztunk, hivtuk magunkkal dorbézolni; néptelen és szük sikátorokon mentünk keresztül kurjongatva.

Nagyon fiatalok és nagyon zajosak voltunk, de senki sem törődött velünk és az utcai olajlámpások, békésen álmosan pislogtak körülöttünk. Egy fehérszőke haju skót piktor, aztán egy angol zsoké, aki örökké ittas volt, és egy leány volt velünk, akit mi Párának hivtunk. Mi többiek, kezdő piktorok, költők, egy szóval diákok voltunk, akik Páris kellős közepén magyar népdalokat gajdoltunk, gulyást főztünk és jó hazai szokás szerint pénzt kértünk kölcsön egymástól.

A Montmartre legszükebb, legmeredekebb utcáin kóborogtunk, anélkül, hogy jobban ismertük volna a vidéket. Találomra mentünk ide-oda, mintha mindegy volna, hogy hová lyukadunk ki és hogy holnap mi lesz velünk. Fiatal embereknek ilyen gondtalan éjszakáik is vannak, a melyek mintha soha és sehol, tér és idő nélkül

folytak volna le. Az ember később alig emlékszik rá vissza, hogy voltakép hol járt, mit csinált. Csak a vak véletlen vezetett bennünket és legfeljebb az angol zsoké, aki ismerte a Montmartre összes csapszékeit, anélkül, hogy magát a városrészt ismerte volna. Nappal alighanem eltévedt volna, de éjjel a korcsmák biztosan vezették őt céltalan, cikcakkos utjain.

És igy érkeztünk el a Szent Vincéről elnevezett utcába, amely ódon, összeroskadt festői képével a fiatal és bohém művészek titkos és kedvelt hangulattanyája volt. Alig mult el nap, hogy egy hosszuhaju, bársony bugyogós, angol fapipás ember föl ne ütötte volna ott a sátorfáját, festőállványát. A zsoké azonban mit sem törődött a holdas, középkori hangulattal, egy sikátor felé baktatott, amelyben egy rozzant ház előtt tétován megállott. Ablaktáblái be voltak téve, egyetlen hasadékon sem szürődött ki a lámpafény, de azért a zsoké a sötétben is kitapogatta a kilincset, mert erről ismerte meg a házat a többi sötét épület között. Aztán dörömbölni kezdett.

— Szerafin! Szerafin! — orditotta rezes hangon. Néhány perc mulva egyet csikordult az ajtó és egy kusza, vaskos parasztlány dugta ki rajta kócos, álmos fejét. Megismerte a zsokét és szó nélkül bebocsátotta.

A zsoké tántorogva, kapaszkodva keresgélt valamit a pitvarban és »gyufát!« kiabált. Valakinek a zsebében akadt egy skatulyával. Világot gyujtottunk és a zsoké nagynehezen megtalálta a szál faggyugyertyát, mely a kis korcsma minden törzsvendége számára mindig ki volt készitve. Mintha mindig ugyanaz a vastag fagyuszál volna, a

mely lassan-lassan el nem fogy, míg végre egészen rá nem fekszik az örök sötétség.

A korcsmában, amelynek hivatalos neve Breton Fogadó volt, amelyet azonban a festők sokkal trágárabb névvel illettek, nem fogadott bennünket senki, nem kelt föl miattunk senki és még a kampós szolgáló is, aki ajtót nyitott, nemsokára mélyen horkolt, mintha valami bennrekedt szunyog sirt volna ki sötét kamrájából.

A zsoké, faggyugyertyájával a kezében, otthonosan járt-kelt, kihuzogatta a fiókokat, talált hideg sültet, nyers tojást, csak kenyeret nem tudott felfedezni sehol. Ellenben megtalálta a kis hordót, amely teli volt almaborral és müértő kézzel verte csapra. Amikor egy csomó faggyugyertyát is talált, amik az üstökűknél fogva voltak összekötözve, teljes volt a diadalunk és örömünk.

Nem telt bele tiz perc és már csordultig volt minden pohár, az emberek pedig, mint pajkos ördögök ugrándoztak ide-oda a gyertya vörőses sárga fényében. Az egyetlen hátas széket a társaság egyetlen nőtagjának, Párának adták oda, nem udvariasságból, hanem azért, mert nem tudtak a nővel mit csinálni.

Pára nem volt senkinek a szeretője és a skót piktor a gavallér szerepét csak aféle noblesse oblige-ből töltötte be mellette. Pára nem is ment nőszámba. A férfiakkal együtt ivott, ördöngözött és nem kivánt a maga számára semmiféle külön tekintetet. Pajtás volt, sőt cimbora, de sohasem trágárkodott. Ép az volt különös benne, hogy soha egy pillanatra sem vesztette el a nőiességét és mégsem tekintették nőnek. Senki sem volt. Pára volt.

Hogy mi a foglalkozása, mi a keresete Párá-

nak, azzal senkisem törődött. Fiatal emberek nem szokták kutatni egymás dolgait, megélnek a jég hátán is, ugyszólván semmiből és mindent lehetségesnek tartanak, még az ötnapi szakadatlan koplalást is. Ha az ember Párát hallgatta, azt hihette volna, hogy nincs is nappal más foglalatossága, minthogy orvostól-orvoshoz, kórházból-kórházba futkosott, mert annyiféle kisebb-nagyobb betegsége volt, ahány orvosnövendékkel megismerkedett. Mindegyik fölfedezett benne valami más bajt.

Nagy hőség keletkezett az ivószobában és rekkenő volt a füst. Kinyitottuk az egyetlen ablakot, amely ólomkarikás, szines csecsüvegekből állt és Pára kinézett a holdfényes némaságba.

— Mily szép! — szólt a leány és mások is az ablakhoz tódultak. Nem nagyon messzire a kis korcsmától ezüst sugárözönben valami különös, alacsony dombvidék pompázott, mint egy hirtelen megfagyott tenger, amelyből még esdeklő, segitséget kérő karok emelkednek ki. Néhol, ahová a holdvilág nem tudott beférkőzni, mély, fekete szakadékok örvénylettek és ha az ember tekintete róluk visszasiklott az ezüstös lankákra, olybá tünt föl, mintha hullámzanának, szinte pihegnének.

— A montmartrei temető, — mondta a skót piktor, aki Baedekerrel a kezében megjárta már Páris összes sirkertjeit és jobban ismerte őket, mint magát Párist.

Mintha hirtelen fagyos szél suhant volna be az ablakon, a »temető« szóra az emberek halkan összeborzongtak. De ez csak egy pillanatig tartott, mert fiatalok voltak és még nem ismerték a halál igazi jelentőségét. Kegyetlen vicekkel próbálták elüzni a szomszédos árnyakat. A skót pik-

bor annyira ment, hogy egy pohárral kiöntött az ablakon.

— Hadd igyanak a holtak is! — mondta.

— Ne félj, eljönnek azok maguktól is — felelte a szoké. — Leereszkednek a dombokon, csapra verik a bordót, mulatnak vígan, ha nem vagyunk itt. Nem is sajnálom ezeket a halottakat, mert legalább korcsma van a közelükben.

— Csak azt tudnám, hogy rosszul vannak-e a bortól? — sivított közbe egy magyar festő.

— Ettől a bortól, — felelte neki egy másik magyar — még a holtak zsebében is kinyílik a bicska. Csupa montmartrei bicskás fekszik körülöttünk.

Pára ezekben a cinikus tréfákban nem vett részt. Mereven nézett ki az ablakon és elábrándozott. A skót egy mandolint talált a falon föl-akasztva, leemelte és elkezdte pengetni. Erre mindenki elbusult és a jó hangulat kátyuba zökkent volna, ha a szoké nagy részegségében meg nem nyergel egy széket és ezen akarta bemutatni a legutóbbi finisht, de a legbevesebb lovaglása közepett lepottyant a székről és elvágódott a padkon. Ezen a többiek kacagtak. Észre sem vették, hogy időközben a csöndes, hallgatag Pára eltűnt.

•

Ki tudna visszaemlékezni egyébre? A bor nagyon jó volt és messzire kergette az árnyékokat. Az emberek fiatalok voltak, könnyen barátkoztak, könnyen felejtettek. Mulatság közben bár háromféle nyelven beszéltek, meg tudták egymást érteni. A szoké franciául próbált beszélni, bár nem nagyon értették. A magyar fiuk egyszerre a francia és angol nyelvet igyekeztek kerékbe törni.

Lassanként elázták mind és végül csak a ré-

szegek nemzetközi némajátékával törekedtek egymást megérteni. Mulatság végén néhányan hazamentek, de akiket nem birt el a lábuk, elterültek alvás végett a padlón. És az a sokféle ember, amint másnap kijózanodott, többé nem is emlékezett egymásra. A társaság, amelyet a bor testvérivé avatott, többé ebben az összeállításban sohasem találkozott.

Párát sem láttuk többé soha. Vártuk, de nem jött el közénk, magyarok közé. Azelőtt állandóan fölkeresett bennünket és a legkedvesebb pajtásaink közé számitottuk. A montmartrei éjszaka óta nyoma veszett...

Páris nagy, végtelen nagy és a montmartrei temető ép annyira nem félelmetes, mint a világ bármely más temetője...

Valahányszor szóba került köztünk Pára neve, mindig sajnálattal emlitettük, hogy hütlen lett hozzánk. De senki sem érdeklődött annyira iránta, hogy kinyomozta volna, hová tünt el. Senkinek sem volt kedvese, senkinek sem volt semmije.

A Breton Fogadóba még jó néhányszor visszatértünk. Ott egy régi, francia pohárszék egyik fiókjában még sokáig őriztek egy ridikült, a melyet Pára hagyott ott, mikor utoljára vele voltunk. A ridikülért senki sem jelentkezett.

Pára lassankint annyira feledésbe ment, hogy már nem is beszéltünk róla. De az ólomkeretes csecsüveges ablakot soha többé nem mertük kinyitni, akármilyen virágos és fékevesztett volt is a jókedvünk. És a montmartrei temetőről nem mondtunk többé cinikus vicceket. Idővel már arra sem emlékeztünk, hogy miért nem nyitjuk ki a kis korcsma ablakait még a legrekkenőbb nyári éjszakán sem...

A SZOBOR KINJAI

...Meghámozták az almát. Az alma borizű volt. Bort sohasem ittak, mégis tudták, hogy borizű. Télen át almán, kenyeren, szalonnán éltek. Hust csak akkor ettek, ha a faluban valakinek a marhája felfuvódott. Egyszerű emberek voltak. Az én szüleim...

Én pedig csak nemrég pezsgős truffe-öt ettem, rajnai lazacot, az Irie tavából egy sajátságos hüllőállatot, kinai ehető szalangán-fecskefészket, meg mi egyéb békacombot. Egy milliárdos lakomáján. Az orvosok appendicitistől féltenek és még sok egyéb nyavalyám van, ami miatt hol az egyik, hol a másik részébe küldenek a világnak. Úgy ismerem a világ összes gyógyító fürdőit, mint gyermekkoromban a falunkbeli kutak vizeit.

Fazekas inas voltam akkor. Megtépáztak, megcibáltak, ha az agyagra nagyon vizesen borítottam a rongyot, hogy elsárosodott, vagy ha szárazon tettem rá, mert akkor kiszikkadt az agyag reggelre. Sok verést kaptam, de szerettem a mesterségemet az agyag miatt, amelyet még álmomban is gyurtam az ujjaimmal.

Az agyagba hamarabb voltam szerelmes, mint az asszonyba és hamarabb is tapogattam. Agyag-

ból megcsináltam a Mihály bátyám alakját, aki kondás volt a falunkban. Az uraság tehetséget látott bennem. Az apámat rávették, hogy a városba küldjön szobrászinasnak.

Ott megint sok verést kaptam, de legalább sokat tanultam. És ekkor voltam életemben először szerelmes. Agyagból kinyomogattam egy szép kerek női testet, amely az Éviére hasonlitott. Ez volt az én első igazi szobrom és Évi volt az első igazi szerelmem. Évi cselédleány volt és sok katonalegény kerülgette. De egyszer könyörületből engem is meghallgatott.

Szép, holdas este volt. Először ismertem meg, hogy mi a szerelem. Akkor még nem tudtam, hogy mi a betegség. Még nem tudtam, hogy sok-sok év mulva azért kell végigvándorolnom a világ összes fürdőin, mert valaha Évit szerettem.

Lakom a világ egyik legszebb palotájában, az előkelő Tite-streeten. Feleségem, lady Albemarle hetenként egyszer vendégül látja London »supperten«-jének kimagasló alakjait. Az angol miniszterelnök minden héten fölkeresi a feleségem szalonját.

Nem szeretem a feleségem fogadónapjait. Ilyenkor elő kell bujnom a kerti viskóból, ahol csöndesen élem napjaimat. Ilyenkor mindenféle szagos olajjal lesimitják hosszu, borzas hajamat. Simára borotválnak. Fekete ruhát, tiszta inget adnak rám, a mellemre kitüzik csillogó rendjeleimet és fogadnom kell az előkelő vendégeinket.

— Milyen nagy művész ön! — mondogatják és én nekem el kell darálnom a mondókáimat:

— Senkisem olyan nagy művész, hogy ne

kellene megköszönnie az ön kedves, nagybecsű és műértő figyelmét, mylady.

Néha azt kell mondanom, hogy »lady«, néha »lord«, néha »marquise« vagy »herceg«, de olykor eltévesztem a címeket és az emberek összemosolyognak a hátam mögött. A lángelme szórakozott. De ők azt nem tudták, hogy valahányszor tévedek, utána összeszidnak engem, mint valami kis gyermeket.

Tudom, hogy fiatal szobrászok és gunyos újságírók rajtam mulatnak, mert mindig ugyanazzal a betanult mondókával tisztelem meg magas pártfogóimat. Azt a viccet terjesztik rólam, hogy egyszer magának az angol királynak mondtam dadogva: »köszönöm, mylady.« Nem, ennyire még nem vagyok...

Ha hibát ejtek a beszédben, főként onnan van, mert beszélni sohasem tudtam. A nyelvem az ujjamon volt, mikor agyagot gyurtam vele. Magam sem tudom, hogy alapjában mi vagyok, művész-e vagy paraszt.

A vendégeimet mindig be kell vezetnem a műtermembe, ahol nagy és régóta kész szobraim állnak. Akad nagyritkán ember, aki először látja ezeket a szobrokat és nyitva felejti ajkát, tágra nyitja a szemét és szótlan bámulással, valóságos áhítattal szoritja meg a kezemet. Minden tiz évben akad ilyen látogatóm is. De a többi... fecsegni kezd, mindenki ugyanazokat a közhelyeket mondja és én is csak szajkamódra köszönöm meg szives érdeklődését.

Egész London tudja, hogy már tiz év óta nem csinálok semmit. De a műtermemben ott áll nedves rongygyal leboritva a szobor, félig készen, amit husz font sterling hallgatási dij fejében készitett egy tehetséges és nyomorgó fia-

tal szobrász. Ha nagy a vendégkoszoru, nekigyürközöm a félig kész agyagnak és pepecselek rajta mindenki szemeláttára, de jól vigyázok, hogy semmit el ne rontsak. Tessék-lássék dolgomat aranyból való simitópálcával végzem, amivel a londoni nők leptek meg tiz évvel ezelőtt. Ép azóta nem tudok alkotni.

És a vendégeim is jól tudják, hogy a félkarom béna. Alig tudom fölemelni. Ujjaim közt ostobán, bénán, tehetetlenül, céltalanul remeg az aranyvessző. Csodálom, hogy az emberek szemembe nem mosolyognak. Nyilt titok, hogy beteg vagyok. Már nem is szégyelem magamat.

Egész London mulat rajtam. És senkinek sem jut eszébe, hogy megsajnáljon. Hirességem miatt sok az irigyem. Ezek nem tudják, hogy néha mégis bemegyek a müterembe és föl akarom emelni a régi, durva, agyagos mintázó fámat, de nem tudom. És ilyenkor sirni kezdek, aztán összeroskadok. Megtörtént, hogy két napig feküdtem ott a földön és nem tudtam elmozdulni. Vendégeim nem jöttek, a cselédek pedig másként nem vettek volna észre. Különben is olyan messzire vannak a mütermemtől, hogy a kiabálásomat sem hallották. Feleségem keresztetett ugyan, de senkinek esze ágába nem jutott, hogy ép félreeső mütermembe tévedtem.

Az életem legnagyobb részét a kertben töltöm. Sürü, nagy és szép kert. Néha azt hiszem, hogy odahaza vagyok a Mogyorósban. Fecske itt is van, a fü itt is zöld és a fák is ugyanazok, mint otthon a falumban.

Csengetyü van a nyakamba kötve, hogy a cselédség megtaláljon, ha keres az irdatlan nagy parkban. Nálunk odahaza a bárányka nyakán volt ilyen kis kolomp, hogy tilosba ne tévedjen. Én

is ilyen bárány vagyok, én Istenem és te tudod, hogy mennyit szenvedek!...

A cselédek rosszul bánnak velem. Ha a komornyik dühös, akkorákat döf az oldalomba, hogy pityeregni szeretnék, mint a gyermek. Úgy is bánnak velem, mint vásott kölyökkel. Ha észrevesznek, hogy levetem a cipőmet és mezítláb járok, megvernek és nem adnak ennem. Egyszer bezártak a fáskamarába, mert ép akkor jártam mezítláb, amikor vendégek jöttek a kertbe.

Nagyon idegen és nagyon szomoru vagyok ebben a parkban. Mindennap elfelejtek egy angol szót és eszembe jut egy magyar szó. És ha a bokorra azt mondom, hogy »bokor«, az emberek kinevetnek, mert senkisem tud körülöttem magyarul. Csak a magyar inasom. Ez meglop, szarol, kinoz engem, de mégis megbecsülöm, mert földim. Gyurinak hivják.

Tiz év óta csak egyszer voltam boldog. Magam sem tudom, hogyan, magyar cselédleány szegődött házunkba. Falumbeli volt és azon az édes nyelven beszélt, amelyen egykor Évi, az első szerelmem. Hasonlitott is rá egy keveset. Gyönyörködtem a hangja zengésében. Azt hittem, hogy megint odahaza vagyok, a régi délibábos nótákat hallgatom és ujra fazekas inas vagyok. Nagy örömömben megöleltem és megcsókoltam a leányt, akit Rózsinak hivtak.

— Menjen innen vén szamár! — mondta Rózsi negédesen, kedvesen és én nekem ugy rémlett, mintha az Évi hangját hallanám.

Szerelmes lettem a leányba. Tisztán, igazán szerettem őt, mint egy ábrándos ifju, mint egy próféta, mint egy művész! És életem egyik legnagyobb csalódása volt az, amikor egyszer a parkban, bujkáló holdfényben megpillantottam

Rózsit, amint megcsókolta a Gyuri inasomat. — Akármint uralkodtam magamon, mégis összeestem ott a kertben és esés közben bezuztam a fejemet. Emiatt megszidták Rózsit meg a Gyurit. Azóta mind a ketten haragusznak rám és ezt éreztetik is velem.

Csak még egyszer láthatnám a Mogyoróst, hol gyermekkoromban pálcákat vágtam és madárfészket csentem. Nem is akarok addig meghalni, mig a Mogyorósot ujra nem látom. Ott meg tudnék gyógyulni, tovább tudnék élni, legalább száz éves koromig. Hiszen összevissza még csak negyvenöt éves vagyok.

És otthon csak almát ennék, semmi egyebet. Magam hámoznám meg turi bicskával és megizlelném, hogy borizü-e még, mint volt gyermekkoromban? Ugy élnék megint, egyszerüen, egészségesen, boldogan, mint az én szegény, subás, gunyás szüleim.

A CSERE-PAR

A tornácon csak két piros lampion gömbje izzott, amiket hímes pillangók rajzottak körül. Japáni selyemköntösében, két válla közt szárnyas színes szalagcsokorral az asszony maga is olyan volt, mint egy tétovázó pille. A kertbe lesett, mintha félne valamitől és finom, leányos ajka körül a nyugtalan idegecskék meg-meg rezzentek.

Két vörös, buksi fiu-fej és egy leányka, akinek a haja a lampiónok fényében mint vörösérc csillogott, nyugtalanul néztek, mint remeg anyjuk alácsüggő keze.

A kertből emberek vidám zaja hallatszott, hol közelebbről, hol messzebbről. Járkáltak a lampiónok közt, amik a kert utain mint színes bogarak villantak ki a bokrokból. Két gyermekhang is belevegyült a vendégek beszélgetésébe. Ezek feketehaju, koromszinü szemü gyermekek voltak, akik az apjukkal jártak.

És a tornácon az asszony egyszerre szinte vonaglón megfordult a vöröshaju gyermekeihez:

— Mind itt vagytok? — kérdezte halk, bünös hangon. Köpenykét teritett a gyermekek vállára, kalapot tett a fejükre és sebbel-lobbal ma-

ga is nagy fekete kendőt boritott tarka ruhájára, amely ebben a percben valósággal égette.

A vöröshaju gyermekek lábujjhegyen jártak félve, loppal és az asszonnyal együtt összerezzentek, amint szöktek a kertből és egy-egy bokor megzörrent. Némán, visszafojtott lélegzettel siettek ki a házból. Még akkor is rohantak, mikor már néptelen, hangtalan utcákon jártak. A gyermekek szeme tágra nyilt és bámulták az ujabb meg ujabb utakat, amiket a holdfényben láttak. Máskor ilyenkor már a rácsos ágyukban szoktak aludni.

— Mama! kocsi... ló — ujjongott a legkisebbik gyermek és ujjával az állatra mutatott, amelynek a szőre kifehérlett a sötét éjszakából.

— Kocsikázni fogunk! — kiáltotta lelkesen a másik fiu.

— Mama, hová megyünk? — kérdezte aggodalmasan a leányka, amint a kocsiba ültek és a lovak megindultak velük.

— Majd meglátod — felelte az anyja, aki most ocsudott föl először zsibbadtságából, amelyben csaknem gépiesen cselekedett. Amint a kocsi tovább gördült, nyugodtabb, szinte boldogabb lett.

— Vajon él-e még? — kérdezte magában és ijedten összerezzent erre a gondolatra. A kezében még ott volt az összegyürt papir, amelyen legalább egy negyed óráig tépelődött, mialatt lelkét égették az irásos üzenet szavai:

»Jöjj azonnal, ha még életben akarsz látni. A gyermekeimet is hozd el...«

...És elvitte a vöröshaju gyermekeket, akik most ott álltak az apjuk ágya körül és nem merték a szájukat kinyitni, hogy sirva ne fakadjanak. Az ágyban egy hosszu, sovány ember resz-

ketett a takaró alatt. Kísértetiesen sápadt volt az arca és a homlokára kusza, összecsomóbódott sötétvörös haj borult. A kisebbik fiu sunyin bámult az ápoló apáca vitorlás fehér főkötőjére. A nagyobbik fiu pedig halkan odasugta az anyjának:

— Mama, miért van itt olyan büdös?

Az asszony nem látott és nem hallott semmi mást, mint a beteg embert, akinek a kezét fogta és aki vértelen, néma ajakkal feküdt és csak csillogó, könybelábadt szemével fejezett ki olyan érzést, amelynek mélységébe az asszony beleszédült.

A kis vöröshaju leánya szive sebesebben dobogott, mert ugy rémlett előtte, mintha már látta volna valahol, valaha régen a beteg ember arcát. A kisebbik fiu, aki szepegve nézte a sovány, vörös embert, most hangosan kérdezte az anyjától:

— Mama, mi baja van ennek a bácsinak?

A beteg arca eltorzult és szinte sirásként fakadt ajkáról a szó, mialatt végigmutatott a gyermekeken:

— Ez... ez az én tragédiám!...

— Ne, ne beszéljen... — csitította az asszony. — Nem szabad.

•

Éjjelre ott maradt az asszony a beteg mellett. A gyermekei, akiket magával hozott, ugy elálmosodtak, hogy már nem tudtak semmiről és a szomszéd szobában le kellett őket fektetni idegen ágyakba. Az anyjuk felöltözve melléjük feküdt, mesélt nekik, elaltatta őket. Egész éjjel virrasztott mellettük és összerezzent minden neszre, amely a beteg szobájából átszivárgott.

Néha fölkelt és lábujjhegyen átment a szenvedőhöz, aki egy-egy hálás mosollyal köszönte meg részvétét, önfeláldozását. Az apáca megnyugtatta az asszonyt, hogy nem szükséges ébren lennie, ő amugy is vigyáz a betegre és ha valami ijesztő dolgot észlel nála, föl fogja kelteni az asszonyt.

Az asszony sokáig nem tudott elaludni. A férjére gondolt, akit ott hagyott a lampiónos parkban, a feketehaju gyermekek társaságában. De tehetett-e másként? Szabad-e megtagadni egy haldokló utolsó kívánságát, amikor gyermekeit óhajtja látni? A férje okos, elnéző ember, talán megnyugszik abba, ami ugy sem történhetett volna másképp. És aztán ki tudja, megéri-e a beteg ember a reggelt?

...E szomoru gondolatok közt aludt el az asszony.

Reggel a vöröshaju gyermekek arra ébredtek, hogy idegen lakásban, idegen ágyakban vannak. Rossz sejtelem fogta el őket és beszéltek rácsos ágyaikról, amikben sokkal jobban tudtak aludni. A kis leánynak eszébe jutott a nagy francia babája, amely le tudja csukni a szemét és most is ott alszik a rácsos ágy fiókjában. Visszakivánkoztak — haza! Az anyjuk alig tudta őket lecsillapitani azzal, hogy nemsokára ugyis hazamennek.

Ez volt az első hazugság, amit gyermekeivel szemben használt. Égette az arcát, égette a lelkét. Reggel levelet kapott a férjétől, hogy többé ne is térjen vissza hozzá. Az asszonynak tehát magát is, gyermekeit is hozzá kellett szoktatnia az uj lakáshoz, amelyből többé nem volt hazavivő ut.

A gyermekek az első napokban ellenséges, ide-

gen szemmel néztek körül uj otthonukban. Gyűlölték az ágyakat, falakat, butorokat és főként azt az embert gyülölték, aki örökké betegen feküdt az ágyban és aki miatt többé nem volt szabad visszatérniök megszokott, régi lakásukba...

Néhány hét alatt azonban mégis megszokták uj környezetüket és a régit csaknem elfelejtették. A beteg vörös embert is, aki számukra mindenféle ajándékot huzott ki az ágya mellett lévő szekrényből, lassankint megszokták és idővel papának szólították.

A beteg ember — talán a családi élet melegétől — hovatovább erőre kapott, fölkelt az ágyból, járni kezdett és napról-napra kedvesebb lett. Gyönyörüszép meséket tudott mondani. Ollóval, fürészel, szöggel, kalapáccsal mindenféle játékszert tudott csinalni.

Egyszer kis szinházat készitett a számukra. Lábukkal, amiket dróton lehetett rángatni.

Szép versekre tanitotta meg őket, hogy elmondathassák a bábukkal és a gyerekek beleélték magukat abba, hogy nem is ők, hanem a kócbabák beszélnek. Egyszer a nagyobbik fiu nem azt mondta, amit az apjától tanult, hanem ami magától jutott az eszébe:

Ábi, bábi, rábi,
Én vagyok a Retek bácsi.
Nyúl a retket megette,
Mert a retek fekete.

A vörös ember hozzája szaladt, ölébe kapta, magasra feltartotta és könnyes, boldog szemmel szólt:

— Ez az én fiam! Ez az én fiam! — és szinte örjöngve fordult az asszonyhoz: — Hal-

lottad? Hallottad? Ebből a gyermekből költő lesz, nagy költő, az ẽn nevem nagyobb dicsőségére!

Olyan jó dolguk volt a gyermekeknek, hogy lassankint elfelejtették azt a másik embert, akit egyszer szintén papának szólitottak. Csak néha jelent meg álmukban, amint kezükön fogva vezette a fekete gyermekeket.

Egyszer a két kis vörös fiucska meg leánytestvérkéjük kinn jártak az anyjukkal a tó partján, amelyet zörgő, tarka levelek boritottak. A vizen, amelyben a hervadó lombok napszürte piros és sárga foltjai tükröződtek, fehér hattyuk uszkáltak, pihés mellükkel utat hasitva a levelek tükörképe közt.

Messzebb, a vakitó napfényben két fehér ruhás fiu állt — fekete hajuk hosszan omlott gallérjukra — és kalácsot dobáltak a vizbe a hattyuknak. Egyszerre a lankás partról egy ember szaladt oda hozzájuk.

— Vigyázz, Bandi, beleesel a vizbe! — kiáltotta és elvezette gyorsan a két fekete fiut a viz mellől.

A vöröshaju gyermekek egymásra néztek, mert megismerték benne azt az embert, akit valaha régebben papának szólitottak és akit azóta sem láttak. De a két nyurga fiut, akik vele voltak, nem ismerték meg. Csak a »Bandi« név ütötte meg ismerősen a fülüket... Nem tudták, hogy a hosszu idő alatt ők, a vöröshaju gyermekek is ugy megváltoztak, hogy a feketehaju fiuk sem ismertek rájuk.

Az anyjuk ott állt előttük holthalványan és minden izében remegett. Szeme fájdalmas, ijesztő merevséggel tágult a ritkuló bokrok felé, amik közt a feketehaju fiuk apjukkal együtt eltüntek. Az asszony alakja, nyaka ugy előrenyult e rég

nem látott édes gyermekei után, mintha éles kiáltást akarna hallatni. De amint a fiuk eltűntek szeme elől, a feje fájdalmasan visszahanyatlott karja, válla alácsuklott és hogy indulni akart, alig tudta emelni a lábát. A kis vörösrézhaju leánykának, amint anyjára nézett, majd kiszakadt kicsiny, dobogó szive. Már sejtett valamit.

Ettől a találkozástól fogva a vöröshaju gyermekek sorsa rosszra fordult. Anyjuk napbonszezat szomoru volt. A vörös ember is egyre kedvetlenebbül járt-kelt körülötte. Mesemondó ajka egyre komorabb, némább lett. Egyes kezét már nem használta arra, hogy gyermekeinek játékot csináljon és minduntalan könnyek szöktek a szemébe, ha magzataira ránézett.

A gyermekek a szobából, hol anyjuk és apjuk együtt voltak, gyakran hallották ki indulatos szóváltásukat. Egyszer egészen tisztán a következő párbeszédet hallották, amit gyermekészel is csaknem egészen megértettek:

— Ez igy tovább nem mehet — mondta a vörös ember. — Végre is döntened kell. Az az ember ujra kerülget téged és hatalmas fegyver van a kezében, a két fia, akik egyszersmind a te gyermekeid is.

— Végre is az anyjuk vagyok! — zokogott az asszony.

— Hozd ide őket magadhoz...

— Ide?! Mostoháknak!...

— Talán az én gyermekeimet akarod oda vinni árváknak? — kérdezte indulatosan a férfi.

— Nem, nem... sem ide, sem oda... Ti, ti nem tudtok gyermekeket szeretni!...

*

A rácsos ágyat, a rácsos ágy fiókjában a francia babát, a félszemü hintalovat, az apró kis

emlékeket, amelyeket egy korábbi életükben hagytak el, ujra viszontlátták a vöröshaju gyermekek. Viszontlátták az első »papát« is, aki azóta kissé megváltozott, fekete hajába és szakálába ezüstös szálak vegyültek. Arca, termete is megfogyott, módosult. Oly furcsa volt ismét megszokniok, hogy »papának« nevezzék.

A két nyurga, feketehaju fiuval, akik valaha testvéreik voltak, ujra meg kellett barátkozniok. Lassan ment az összeszokás, mert a vöröshajuak meg a feketék közt apró villongások voltak, amik megkeseritik a könnyen feledő gyermeki szivet is.

A fekete fiuk már nagyobbacskák és önzőbbek voltak. Jogokra és megszokásokra tettek szert, amikről részben le kellett mondaniok a vörösek javára. A vörösek sem voltak megelégedve és sirva gondoltak vissza arra a másik papára, aki gyönyörü mesékre, versekre tanitotta őket, szinházat csinált nekik és rajongva szerette őket. A gyermekszobában két kis elégedetlen tábor vivta apró, de kinos tusáit.

Az uj apa igyekezett igazságos lenni. Valahányszor a gyerekszoba két pártja között összetüzés volt, igyekezett a rőthajuaknak igazat adni.

— Lássátok — szólt édes fiaihoz — ti vagytok a nagyobbak és okosabbak. Engednetek kell kisebb testvérkéiteknek.

A fekete fiuk ezt nem akarták megérteni és azt hitték, hogy az apjuk már nem szereti annyira őket, mint azelőtt és ezt meg is mondták neki. Az apjuk ilyenkor lelkiismereti furdalást érzett és valahányszor titokban tehette, mégis inkább az édes gyermekeinek adott igazat. A vörösek a gyermeki lélek finomságával érezték, hogy mostoha apjuk csak akkor van a pártjukon, ha az édes anyjuk oltalma sugárzik rájuk.

És a szegény asszony ott állt a szenvedések és lelki válságok forró gócpontjában. Mint édesanya egyaránt átérezte a vörösek kínszenvedését, a feketék féltékenykedését. Megértette a fekete gyermekek apjának önzését, de sajnálattal gondolt a vöröshajúak apjára, aki újra ki van dobva gyermektelenül, otthon nélkül a nagy, kegyetlen világba... és megint betegeskedik!... Szenvedése tetőpontján kicsordult az asszony szívéből a mély panasz:

— Miért nem tudják ezek úgy szeretni egymást, ahogy én szeretem őket, mindnyájukat, valamennyit, különbség nélkül!...

•

És aki nekem ezt az igazi történetet elmondta, hozzátette még:

— Az asszony rossz anya és rossz feleség volt. Egyik férjénél sem tartotta ki tovább egy-két évnél. Szerette a változatosságot, csereberélte a két férjet és mindig ahhoz szegődött, akinek ép akkor jobban folyt a sora. Önző, rideg asszony volt. És nincs igazság a földön, mert ennek ellenére is jól járt. Vörös gyermekeinek apja mint dusgazdag ember halt meg és egész vagyonát gyermekeire hagyta. Az asszony jómódban élt és halt meg, mert a másik férje sem volt szegény ember. Mentségére csak az szolgál, hogy mind az öt gyermekét, a vörösöket és a feketéket is, tisztességesen fölnevelte. Alapjában véve azonban rossz asszony volt.

— Én nem tudtam ennek az állításnak igazat adni és szóltam:

— Senki sem tudja, milyen mély az anyai szív. Eddig még nem lehetett megmérni. — Mélyebb, mint az óceán...

ELVÁLT

Jancsi gyerek felnyitotta a szemét és a kis ágya zöld pamuthálóján keresztül meglátta, hogy a rozoga, öreg ágyon, amely hónapokon át üresen állt, vele szemben egy ismeretlen ember alszik.

A szobában különben minden csendes és rendes volt. Nagyon kora reggel lehetett még, mert bár kinn az utcán már világos volt, napsütést még nem lehetett látni.

Jancsi átfordult a másik oldalára, behunyta a szemét és álmodni kezdett arról az idegen arcról, amelyet az imént pillantott meg, amint tátott szájjal, alvástól borzas hajjal, kuszált szakállal aludt.

Jancsi addig pörgött-forgott, nyugtalankodott álmában, amig nem érezte, hogy valaki megigazitja a takaróját és gyöngéden megsimogatja a homlokát. Ezt a kezet még álmában is megismerte.

Az édes anyjáé volt.

Mikor aztán Jancsi kis idő mulva ujra felébredt, most már véglegesen, az anyja arca hajolt felé.

Ez egészen megnyugtatta a gyereket, de azért egy futó pillantása a rozoga ágyra esett. Az

ágy már meg volt vetve és nem aludt benne senki.

Az anyja észrevette ezt a kutató tekintetet és mélyen elpirult.

Jancsi tovább fürkészte a szobát nagy titokban és a szeme egyszerre megakadt a széken, hová kis ruhái voltak rakva.

Egy kis átkötött csomag feküdt ott. Utána nyult, mert sejtette, hogy neki szól. Kibontotta és finom cukorkákat, nyalánkságokat fedezett föl benne. Máskor tiltották az ilyesmitől, hogy el ne rontsa vele a gyomrát, de most némán tűrték, hogy szopogasson belőlük.

— Tudod-e, ki hozta ezeket a cukrokat? — kérdezte az édesanyja.

Jancsi a fejével intett nemet.

— Egy jó bácsi hozta, aki szeret téged. Minden reggel kapsz majd tőle ilyen bonbonokat.

A kis fiu megsejtette, hogy a bonbonokkal meg akarják vesztegetni és félelemmel gondolt arra az ismeretlen arcra, amelyet hajnalban, álmából hirtelen fölébredve, pillantott meg.

Ez az arc hirtelen megjelent az ajtóban. De most már nem volt borzas a haja és kuszált a szakálla, hanem mosolygott és közeledett a Jancsi ágya felé.

— Szervusz, pajtás! — szólt kedélyesen az idegen és leült a kis fiu ágya mellé egy székre. — No, hogy aludtál, kis vitéz? Izlik-e a cukor?

Jancsi nem felelt semmit, de olyan sötéten nézett maga elé, hogy az idegen önkénytelenül is hátrált előle.

— Kicsit vad a gyerek — szólt a Jancsi édes anyja.

— Idővel majd csak megbarátkozunk,— szólt az idegen és kiment a szobából.

Klára, a cseléd, forró csokoládét hozott be, amihez Jancsi csak különösebb alkalomkor, például születésnapon vagy betegségből való lábbadozáskor jutott. Ezuttal még omlós, mazsolás kalácsot is kapott hozzá. De Jancsi lelke még mindig tele volt azzal a gyanuval, hogy meg akarják vesztegetni és lassan, szomoruan, gondolkodva evett.

Reggeli után kisegitették az ágyból, nagy szivaccsal lemosták az arcát és uj, tiszta inget, fehérnemüt adtak rá.

Az asztalon egy nagy skatulya volt. Klára kivett belőle egy vadonatuj bársonykabátkát.

— Uj ruhát kapott Jancsika, — szólt a cseléd és boldogan mosolygott rá.

— Ezt is az a bácsi hozta? — kérdezte Jancsi.

Az édesanyja ijedten nézett rá, mintha fürkészné a szemében, hogy nem gunyolódik-e.

— Igen, — felelte az anyja nagyon halkan. Lehorgasztotta a fejét és átment a másik szobába. Ott már várta valaki, az idegen bácsi, akinek a hangját Jancsi az ajtón át is megismerte.

Klára felöltöztette a kis fiut az uj bársonyzekébe, a tükör elé állitotta és szólt:

— Olyan ebben a ruhában a kis Jancsika, mint egy kis gróf.

Aztán áradozva szólt :

— Ezentul mindig ilyen csinos, tiszta ruhában fog járni a Jancsika. Ebből a csunya lakásból is kihurcolkodunk. Három nagy szép szobánk lesz, fürdőszobával. Én már láttam az uj lakást.

Hogy csunya az a lakás, amelyben született, azt most hallotta először Jancsi.

Szerette a szobája szürke, egyhangu falait, a melyeket sötétebb szinü szobafestő-virágok tar-

kitották. Nem értette, hogy mi lehet ezen csunya.

Ez a szoba az ő birodalma volt. Megengedték neki, hogy akár lyukat furhatott a falba. A padlót krétával telefirkálhatta. Most pedig egyszerre azt kell hallania, hogy az uj, fényes lakásban mindez nem szabad.

Klára tovább fecsegett.

— Nagyon gazdagok leszünk ezentul. A Jancsika mamája színházba fog járni.

Színházba fog járni, gondolta magában a kis fiu, tehát ritkán fogom látni, mint az Oszkár az ő édesanyját, aki fekete selyemruhát visel, minden lépésével nehéz parfümillatot áraszt és karpereces, meztelen, szép, hideg karjával oly elökelően és közömbösen tudja végigsimitani a fia hosszu, szőke haját.

Jancsi erre a nőre gondolt, akit szintén anyának neveztek, pedig inkább lehetett volna — színésznő. Jancsi ebben az időben azt gondolta, hogy minden nő, akinek nincs szive, színésznő.

Az anyám színésznő lesz, gondolta magában és sirni szeretett volna. Sirni? Kinek? Kihez lehet most őszinte?

Ridegen, dacosan kérdezte Klárától:

— Hát a papa hova lett?

Még a tuskó parasztlány is átérezte, hogy ebben a kérdésben egy gyermekszív mély aggodalma lappang. Nem tudta, hogy mit feleljen a kis fiu kérdésére. Habozott, végre is kipattantotta az igazat:

— Elvált, — mondta.

Ha azt mondta volna, hogy meghalt, Jancsi megértette volna, hogy elvitték szép, cifra, koszorus kocsin, amely elé tollbóbitás lovak vol-

tak fogva. Jancsi maga is sokszor játszott temetést és sejtette, hogy miről van szó.

De mi az, hogy »elvált«?... »Elvált« ez azt jelentette a Jancsi szemében, hogy valami szörnyü, hihetetlen dolog történt vele, a papával és ezt most titkolják előtte, a tudatlan kis fiu előtt.

Már alig figyelt a Klára fecsegésére, hanem folyton arra gondolt, hogy mi történt az előbbi papával. Kiszinezte magának a dolgot, ahogy a gyerek látja és érti a világot.

Eszébe jutott, hogy egyszer régen az apja kést kapott föl az asztalról és azzal fenyegetőzött, hogy megöli magát. »Hiszen ezzel papirt se tudsz vágni« — felelte gunyolódva a felesége, a Jancsi édesanyja.

Lehet talán, hogy az apja beváltotta most a fenyegetését és ezt jelenti az a szó, hogy »elvált«. Ezt titkolják előtte. Ez az, amit nem akarnak megmondani neki.

És belépett az édesanyja. Selyembe, bársonyba volt öltözve, a nyaka, keble mélyen ki volt vágva. Olyan különös, előkelő, idegen és hideg volt, mint az Oszkár édesanyja.

De százszor szebb volt annál. Gyémánt villogott a fülében. Arany perecek csörögtek hófehér, mezitelen karján. Gyürüvel volt tele az ujja és a mezitelen keblére szemet kápráztató ékszer lógott le.

Az arca rózsás és boldog volt. A szemöldöke ivelt. Az ajka nedves, piros, mosolygó. A fogai oly vakitón csillogtak, mint még soha. Jancsi szinte alig ismert rá, mintha kicserélték volna. És félt tőle. Most szinházba fog menni, gondolta magában Jancsi.

— Kocsikázni megyünk, — mondotta vidáman az édesanyja és levezette Jancsit a piszkos, sze-

gényes lépcsőkön, hol mezítlen, rongyos gyerekek ácsorogtak.

Nagy szemeket meresztettek a kis fiu cifra ruhájára és csak néztek, mintha nem akarnák megismerni játszópajtásukat. Jancsi meg akarta őket szólítani, de az anyja gyorsan tuszkolta őt előre a kocsihoz.

Mikor leértek a kapualjába, az anyja így szólt Klárához:

— Ide se jövünk többet vissza. Elég volt már a nyomorúságból. Klára, maga majd mindent elvégez helyettem.

Pompás hintó állt a kapu előtt. Nyugtalan vérű, ficánkoló lovak voltak eléje fogva. És az utcai gyerekek megbámulták a kocsit, amely az ő szegényes vidékükön ritka látvány volt.

A hintóba beült az édesanyja, maga mellé ültette Jancsit. A kis fiu az utcai gyerekeket nézte, akikkel még csak tegnap is együtt hancurozott. Érezte, hogy most nem lehet őket megszólítani, mert piszkosak, cafatosak, holott ő vadonatuj, szép ruhában pompázik. Feszesen, gőgösen ült a helyén és amikor a kocsi megindult, többé hátra sem nézett...

Az egész nap a gyönyörűségek napja volt.

Fényes teremben, idegen és előkelő emberek közt ebédeltek. Uzsonnára cukrászboltba mentek, hol csupa tükör volt és aranyos asztalokon válogatott sütemények roskadoztak.

Mikor leszállt az est, hintón egy gyönyörű márványkapu elé hajtattak. Szőnyeges lépcső vitt föl az első emeletre, de ők emelőgépen mentek föl. Tegnap még gyalog kellett fölmászniok a harmadikra.

Az első szobában, ahová beléptek, csak tükrök voltak. És a szögön egy cilinderkalap lógott.

A szurtos Klára helyett borotvált inas segitette le az anyjáról a köpönyeget.

Aztán benyitottak egy nagy terembe, amelyben fény, pompa és gazdagság tündökölt mindenfelé, mint abban az Andersen mesében, ahol az odvas fából leszáll a katona és a sok kincset, amit lát, még a szemével sem tudja hirtelen összeszedni.

Jancsi szeme is káprázott az uj fényességtől, de még igy is észrevette, hogy az anyját valaki megöleli, össze-visszacsókolja és igy szól hozzá:

— Isten hozta!

Az uj apa volt ez. Az ismeretlen ember, akit hajnalban látott először.

Megölelte és megcsókolta Jancsit is, de a kis fiu csak a kárpitos, szép cifra falakat látta és tudta, hogy ezek azok, amelyeket nem szabad majd telefirkálnia és látta a szőnyeges padlót, amelyet többé be nem krétázhat. És köny szökött a szemébe.

Jancsit két szobán keresztül az inas bevezette egy sötét szobába, de mielőtt belépett, a falon csavart egyet egy ballantyun és nyomban kigyult a szobában egy csodalámpa, egy villamos ampolna.

Akkor látta csak Jancsi, hogy milyen szép hálószobába került. Baldachinos selyemágy állt ott, velencei tükör, selyempárnás butorok, drága függönyök, szőnyegek.

Ilyen gyönyörü szobát Jancsi eddig csak a mások ablakán keresztül látott és mégis most szomoru, idegen börtönnek tünt fel előtte.

Csak akkor lett nyugodtabb, amikor egy félreeső sarokban megpillantotta az ő régi zöld hálós ágyát.

— Az ágyam, — mondta halkan, gyönyörében, mintegy magamagának. — Az ágyacskám...

Hogy hová lett Klára, azt nem merte megkérdezni az ínségtől, aki szép lassan levetkőztette és az ágyba fektette. Jancsi sírni, sikoltani szeretett volna, de nem mert.

Végre belépett az anyja. Odaült az ágya szélére. Csak ketten maradtak.

— Miért vagy olyan szomoru, kis fiam? — kérdezte az anyja. — Hiszen itt százszor jobb dolgod lesz, mint ott. Eddig szegények voltunk, ezentul gazdagok leszünk. A legszebb játékokat vehetem neked, a legszebb ruhákat. Csak érted tettem, édes fiam.

— Anyuskám, — szólt Jancsi remegve, — hol van a Klára?

— Holnap ő is eljön, — felelte az anyja.

— Anyuskám, — szólt Jancsi sóhajtva, — fogd a kezemet, míg el nem alszom.

Az anyja megfogta a kezét és mesélte neki a régi meséket, amelyekben Jancsi annyira gyönyörködött. De ezek a mesék mintha egyszerre megfakultak volna. Hiányzott belőlük valami. A régi hit, a régi bizalom, amivel Jancsi az előtt hallgatta őket. Most mintha arra szolgáltak volna, hogy eltitkoljanak előtte valamit.

De mivel Jancsi fáradt és álmos volt, csakhamar mélyen elaludt. Az anyja lágyan csókot nyomott a homlokára, aztán óvatosan, lábujjhegyen ki akart osonni. Már a küszöbön állt, amikor hallotta, hogy Jancsi álmában, remegve, lázasan, de tisztán mondja a szót:

— Elvált...

EGY ARANYLEGENDA

1.

A nigger lehajtotta nagy, bohó. kondor fejét. Lepcsés ajka, amellyel az imént torzpofákat vágott és gyerekesen burbulázott, szomoruan fogott le.

Már nem énekelte torokhangon együgyü, részeg kupléit, hanem csak dünnyögött valami dongó nótát szomoru szerelmekről, ősi vad hangokon, amelyek holdas éjjeleken fölverik a cukorültetvények csendjét, nádtöréskor, izzasztó munkában rabszolgadal, nagyon szomoru, mint egy megkorbácsolt sziv siránkozása.

És a pezsgős pohara bambán dült el. Az asztal márványlapján végig apró borgyöngyök szaladgáltak és legurultak, mint apró aranycsöppek.

Mademoiselle Yvonne, a párisi Montrouge szikár leánya, szomoru, aszott mellcsontjaival, koravén, festéktől zsiros, izzadt arcával, csipkehabos kánkán-szoknyájával s tulságosan erős, kifejlett táncos lábaival ittasan terült el.

Már elnyütte chansonjait, ruháját, jó kedvét és csak hebegett valami félig nótát, félig nyögést, mint az abszint-ivók, amikor szivüket meglágyitja az ital és gyerekdalokat énekelnek

néhai iskolás korukból a kis »écolier«-ről és a »chocolat«-ról.

És mindenki részeg volt köröskörül. Egészen ismeretlen alakok verődtek ott össze, akiket a pezsgő szaga vonzott és ellepték az italt, mint nyáron a legyek az asszucseppeket.

A kusza összevisszaságban csak az üres pezsgős palackok álltak katonás rendben a padlón. Valódi francia italok voltak. Moet-Chandon, Veuve Cliquot, Heidsick, Mumm. Jó néhány százas bankjegy elröppenését siratták kibontott, tátongó szájukkal.

Nagy éjszaka volt ez. Még a kiskutyák és pincérfiuk is pezsgőt ittak. A cigányok lerészegedtek és mindannyian csak egy huron játszottak. A primás pedig saját magának rendelt nótákat és az arany kézelőgombját odaadta nagylelkűségében a nagybőgősnek.

Valaki káromkodott és szórta a pénzt. Nagyhasu, szines bankókat, kerek aranyakat dobált maga körül. Nem számolta őket, hanem amint kinyujtott tenyeret látott, pénzt tett bele és káromkodott.

Sötétzöld ruhája volt, nagy, kék kockákkal. Piros nyakkendőjéből hatalmas brilliáns sziporkázott. Minden ujja tele volt drágaköves gyűrűvel és vastag óraláncáról is ékszerek fityegtek.

Vastag óralánca volt, amilyent ezüstből a mesterlegények viselnek. Szent György tallérral és aranyfoglalatu vaddisznó agyarral. Egyébként pedig nagy, piros, bütykös, vastageres kezén meglátszott, hogy egykor ökröket taglózott és hust vágott bárddal.

Ó volt az — aranyásó.

Egykor valahol faluhelyen olvasta a képes néplapokat, amelyek akkor Klondykéról meséltek

csudát. Valahogyan pénzt szerzett, hajóra ült, elutazott Alaszkába aranyat ásni és visszajött mint egy nábob, aki nem tudja, hová tegye a pénzét.

A szeme még tele volt csodálkozással, megdöbbenéssel, mint a gyermeké, aki egy meseviIágból nem tud magához térni. Klondyke oly messze volt már mögötte, mint valami tündérálom, és mégis pontosan emlékezett gyorsan összerótt fakalyibáira, göröngyös, piszkos, havas utcáira, mohó és gyilkos embereire.

2.

Unta már a bort, amely annál egyhangubb lett, mentül többet ivott belőle. Unta az ételeket, amelyekből már mindenfélét megizlelt. Unta a csókokat, amelyeknek az ize annál egyformább lett, mennél több nőt ölelt.

Hónapok óta alig aludt valamit. Borgőzből borgőzbe, dáridóból dáridóba vetődött és a végén már igazán nem volt más mulatsága, mint az, hogy mások bámulták és irigyelték a pénzéért.

Mit tegyen? Elutazzon? Akárhova is megy, mindig ugyanazokat az embereket találja, akik szeretik a pénzt, ugyanazokat a pezsgőket, ugyanazokat a tivornyákat. És a néger részegen ép olyan ember, mint más. Mademoiselle Yvonne pedig mámorosan olyan, mint akármelyik ittas napszámosasszony.

Amikor az italtól megmámorosodott, elszórta minden nála levő pénzét és értékét. Ilyenkor az éjszaka emberei tolvajnyelven adták egymás tudtára, hogy az aranyásó »sikker«, vagyis részeg és hogy lehet nála »mósz«-t, pénzt keresni. Hét mértföldnyiről is feléje siettek a sápadt, züllött alakok és csak a tenyerüket kellett nyujtaniok.

Egy hétig mulatott rajtuk, hogy milyen mohón kapkodnak a pénz után, de idővel ez sem szerzett többé neki örömet. Az itál sem tudta többé felderíteni.

És amint így fásultan, életuntan körülnézett, a szeme hirtelen megakadt a nigger kuplésének szőrös majomkezén és Mademoiselle Yvonne szabad, hószín nyakán. Felröhögött.

Az első derűs vonás futott végig a szemén és mohón nézte a két embert, akik részegen, félig aléltan ültek egymás mellett.

Milyen furcsa dolog lenne, ha ezt a két lényt, akik egészen más világból valók és akiket csak a pezsgő hozott egymás mellé — hirtelen összeházasítaná. De mielőtt még magukhoz térhetnének, mielőtt még hozzászokhatnának a váratlan fordulathoz.

Az aranyásónak roppant megtetszett az ötlet, amelyben volt valami gyerekes és kegyetlen kíváncsiság is. Elhatározta, hogy meg is valósítja a tervét és hozzáfogott a kiviteléhez azzal az óvatossággal, ravaszsággal és hihetetlen szőkönyösséggel, amellyel annak idején Klondykébe jutott.

A néger, a gyáva, pulya, elrúllött énekes az első szóra kapható volt, amint pénzt látott.

Yvonne kisasszony azonban lelke mélyéből fölháborodott. Akármilyen viharos mult is volt a háta mögött, felébredt benne a párisi nő gőgje. Hogy ő egy tintafekete szerecsen hites felesége legyen, soha, soha! Ilyen szégyent hozzon a családjára, amelynek már ugyis elég bánatot okozott.

Az aranyásó azonban nem tágított és addig-addig beszélt a nő lelkére, míg végre alá nem irta a házassági szerződést, mindjárt ott helyben, az éjszakai mulatóhelyen.

Két hónapig tartott az aranyásó mulatsága, mert annyi időbe került, mig a nigger és a francia leány a törvény formaságai szerint is házastársakká lehettek. Az aranyásó azontul nem törődött többé velük.

3.

Az idő és pénz egyformán észrevetlenül folyik el és az aranyásó egy napon arra ébredt föl, hogy megint ott tart, ahol Klondyke előtt.

Munkához kellett látnia, hogy megélhessen. Dolgozni még tudott, kedve is volt rá, ismét székálló legény lett belőle. Mindent elvesztett, csak az elpusztithatatlan szivósságát nem és idővel megint annyira vitte, hogy a saját kis üzletében dolgozhatott.

Nem szivesen gondolt arra a sok pénzre, aminek a nyakára hágott, mert boldogtalan volt mellette. Most, hogy minden koronáért meg kellett dolgoznia, nagyobb örömöt okozott neki a pénz. De mégsem volt teljes a boldogsága, mert nem tudta, hogy mi végből töri magát. Kire fogja hagyni a pénzt, amely lassankint mégis gyült?

Egy sorsjegyével, ami régi gazdagságának utolsó foszlányaként maradt meg, tekintélyes összeget nyert és megint vagyonos embernek mondhatta magát. De még embernek olyan kevés öröme pénzben nem volt, mint neki.

Nem vágyott többé arra az üres és hiu költekezésre, amin egykor után eluszott a vagyona. Nem tudott mit kezdeni a pénzével. Egyszer már fenékig kiüritette az élet serlegét, többé már semmire sem volt kiváncsi.

Történt, hogy uj legényt keresett a székbe. Jelentkezett is egy szálas, megtermett fickó, aki

bemutatóképen félkézzel megragadott egy egész borjut és úgy szélmalmozott vele, mintha csak valami könnyű sétapálca volna.

Megfogadta a legényt és azontul semmi dolga többé nem volt az üzletében. Az uj legény minden munkát egymaga győzött.

Az aranyásó megpróbálta a semmittevést. Eleget dolgozott már életében, eleget mulatott, eleget költekezett. Most már nem akart egyebet, mint nézni és ülni, nézni és ülni és aztán egyszer unalmában meghalni. Mi várhatott még egyéb reá?

Ép nyár volt. Elutazott három hónapra és a boltját egészen az uj legényre bizta. A három hónap elteltével ismét hazaérkezett, benézett az üzletébe és majd hanyatt vágódott a meglepetéstől.

Egy egészen idegen ember állt a székben és mérte ki a hust a vevőknek. És még hozzá ez az idegen arc olyan barna volt, mint a csokoládé.

— Kicsoda maga? — kérdezte az aranyásó.

Az idegen azonban fölnevetett.

— Nem ismer meg, mester ur? Hiszen én vagyok a segédje.

Az aranyásó ámult-bámult.

— Mi történt magával? Miért olyan fekete?

A legény vigyorgott, a napra mutatott.

— Megbarnultam.

Az aranyásó megvakarta a fejebubját:

— Az baj, barátom. Kezdődik az ősz. Hazajönnek a finomabb vevőim és nem tudom, hogy mit szólnak majd magához? Elfogadnak-e a fekete embertől hust?

A legény nagyon elszomorodott.

— Hát elmenjek? Most már, amikor megszok-

tam a vidéket és engem is megszerettek a vevők. Különösen a szakácsnők?

A foga vakitó fehéren villogott és egyszerre dacosan igy szólt:

— Nem megyek innen el. Itt maradok. Télen át ugyis megint visszafehéredem egy kicsit. Különben is önnek köszönhetem az egészet.

— Nekem? — csodálkozott az aranyásó.

— Igenis a mester urnak köszönhetem a szinemet — felelte gyorsan a legény, — mert ön volt az, aki a szüleimet erőszakkal összeházasitotta.

— Én?

— Igenis ön. Az én apám szerecsen volt, az anyám pedig francia...

Az aranyásó összecsapta a kezét:

— Te a fiók vagy?

— Igenis, én a fiók vagyok, — vigyorgott a legény, — de a szüleimre már alig emlékszem. Az apám, a néger, mindjárt a házasság után elutazott és soha többé nem került elő. Az anyám falura adott dajkaságba, aztán ő is elutazott külföldre. Egyideig küldte értem a pénzt, aztán az is elmaradt. Csak a nevelő szüleimtől tudtam meg a születésem történetét.

— És hogy kerültél hozzám? — kérdezte az aranyásó.

— A nevelő szüleim, — felelte a legény —, megmondták a mester ur nevét is. Sokáig kutattam ön után, végre itt megtaláltam és mindjárt el is szegődtem ide legénynek, mert a mészáros mesterséget tanultam.

Az aranyásó csóválta a fejét, nézte sokáig a barnabőrü legényt, aztán egyszerre ellágyult hangon szólt:

— Nekem köszönheted, hogy a világon vagy.

Olyná foglak tekinteni, mintha az éden fiam volnál. Úgy sem tudtam, hogy halálom után kire fogom hagyni az üzletet.

Boldog volt az aranyász. Egyszer életében a pénz mégis váratlan örömet szerzett neki.

AZ IFJUSÁG BARÁTJA

Lord Sherry, aki nagybátyja váratlan halála következtében angol örökjog szerint a lord címet és a hozzátartozó óriási vagyont örökölte, tizenkilenc éves korában arra ébredt, hogy Anglia legvagyonosabb, legtekintélyesebb főnemesei közé tartozik.

Szegény gyermeknek nevelték, mert akkor még semmi kilátása sem volt az elsőszülöttségi jogra, amelyhez csak testvérbátyja halála következtében jutott. Shery váratlanul pottyant bele a szerencsébe, meg is becsülte és föltette magában, hogy méltó lesz a lord címhez, vagyonát nem fogja oktalanságokra pazarolni. Keresett valami célt, amelynek életét és egész vagyonát szentelhette volna, de sokáig nem tudott ilyesmit találni.

Lovak épen nem, nők alig érdekelték. Politikához nem értett. Nem maradt tehát számára más, mint az utazás. Husz éves korában kész volt Európával. Huszonegy éves korában beutazta a Góbi sivatagot, aztán világkörüli utra indult, megjárta mind az öt világrészt és végül azzal a tanulsággal ért haza, hogy mindenütt hideg van és mindenütt fájt a foga.

Karácsonyra érkezett meg Londonba. Akkor már huszonöt éves, négy hónapos és öt napos

volt, de még mindig nem volt életcélja. De végre egy unalmas, borzu téli estén, amikor már a »Monthly Reviews olvasására fanyalodott rá, hirtelen a következő mondat villant meg szeme előtt:

— Legalább husz évvel megelőzni a világot: annyi, mint soha meg nem vénülni.

Most már tudta, hogy mit fog csinálni.

•

Programmját kissé hebehurgyán és oktalanul kezdte. Egy napon a Convent Garden színházban violaszinü reading-coatban, galambszürke nadrágban és valamelyik ősanyjának brokátjából készült mellényben jelent meg. Gyöngyházgombok diszitették a ruháját és fején afféle szürke kőcsögkalap volt, amilyent a francia forradalom emberei viseltek. A tizenkilencedik század végén ennél bolondabb divatot nem lehetett volna kitalálni. A színházban villámgyorsan terjedt el a hire, hogy Sherry lord agya hirtelen megbomlott.

Sokáig nem tudta kibeverni ezt az esetet a mely ártott jó hirnevének és komolyságának. De amihez egyszer balul hozzáfogott, ahoz ragaszkodnia kellett szilárdul, hogy egészen bolondnak ne tartsák. És addig hordta a violaszinü kabátot meg a forradalmi cilindert, mig utánzói nem akadtak.

Sikere a divat terén azonban nem elégitette ki magasabb becsvágyát. Igazi hivatására addig nem jutott rá, mig egy nap kezébe került egy kis folyóirat, amelyet szegénysorsu fiatalemberek szerkesztettek avégből, hogy népszerütlen eszméiket ne csak egymás közt, a kávéházakban, hanem az emberek közt is terjeszthessék. A lap-

AZ IFJUSÁG BARÁTJA

Lord Sherry, aki nagybátyja váratlan halála következtében angol örökjog szerint a lord címet és a hozzátartozó óriási vagyont örökölte, tizenkilenc éves korában arra ébredt, hogy Anglia legvagyonosabb, legtekintélyesebb főnemesei közé tartozik.

Szegény gyermeknek nevelték, mert akkor még semmi kilátása sem volt az elsőszülöttségi jogra, amelyhez csak testvérbátyja halála következtében jutott. Shery váratlanul pottyant bele a szerencsébe, meg is becsülte és föltette magában, hogy méltó lesz a lord címhez, vagyonát nem fogja oktalanságokra pazarolni. Keresett valami célt, amelynek életét és egész vagyonát szentelhette volna, de sokáig nem tudott ilyesmit találni.

Lovak épen nem, nők alig érdekelték. Politikához nem értett. Nem maradt tehát számára más, mint az utazás. Husz éves korában kész volt Európával. Huszonegy éves korában beutazta a Góbi sivatagot, aztán világkörüli utra indult, megjárta mind az öt világrészt és végül azzal a tanulsággal ért haza, hogy mindenütt hideg van és mindenütt fájt a foga.

Karácsonyra érkezett meg Londonba. Akkor már huszonöt éves, négy hónapos és öt napos

— Érdekes kép, de nem hiszem, hogy akad ember, aki megérti.

A festő jókedvűen felelt:

— Nem a mai embernek festek, hanem azoknak, akik csak husz év multva érkeznek el...

Tovább nem folytathatta, a lord a szavába vágott.

— Uram, már meg is vettem a képét. Mondjon egy árat és azonnal ki is fizetem.

A festő azt hitte, hogy bolonddal van dolga és olyan árat mondott, amely szemében a legnagyobb lehetetlenség volt. Száz guineát kért érte, Sherry lord a mellénye zsebéből fizette ki az összeget, hóna alá kapta a festményt és kocsiján egyenesen a lakására szállította. Attól fogva barátai, ismerősei sorba elzarándokoltak a képhez, amelynek hire mindenüvé eljutott, de mindenütt ezzel a megjegyzéssel:

— A bolond Sherry végre talált egy másikat, aki még nála is bolondabb.

Tiz év multva ugyanez a festmény már tizezer guineát ért, de a festő már nem érhette meg ezt az időt, mert időközben a nyomorusága a Themse vizébe kergette belé.

Ugyanezen tiz év alatt Sherry lord a legismertebb angol mūpártolók előkelő sorába került bele. Fiatal tehetségek, öreg, de soha meg nem értett művészek hozzá folyamodtak és Sherry lord mindenkit a szárnya alá vett, aki legalább husz évvel meg akarta előzni a világot. Viszont határtalanul gyülölte azokat, akik a mának dolgoztak, üldözte őket még akkor is, ha eredetileg ő fedezte fel őket. Sok jót, de sok bolondságot is elkövetett lord Sherry és ezért soha sem vették komolyan.

Mikor negyven éves lett, már mindent és min-

denkit felfedezett, csak még a színésznőket nem. De egyszer, mikor egy fiatal iró-barátjának a premiérjén volt jelen, egy külvárosi, friss mázolásu, de irodalmi szinházban, az öltözők körül belebotlott egy fiatal leánykába. A szó szoros értelmében belebotlott a sötétben, ugy, hogy a kis színésznő elvágódott a padlón.

— Pardon! — mondta Sherry lord és tovább akart menni, mert nők alig, szinházi nők pedig egyáltalán nem érdekelték. De a kis színésznő felpattant a földről, mint a gummilabda és eléje ugrott a lordnak:

— Hallja az ur! Nem vagyok én olyan senki kicsi, hogy mindenki belém rughat!

Jelentéktelen, épen nem finom szavak voltak ezek, de ahogy a kis színésznő mondta, hangsulyozta, ahogy különös mozdulataival kisérte őket, mindez fölötte meglepte a lordot. Végignézett a kis nőn, aki egy királyné megsértett büszkeségével mérte végig tetőtől talpig.

— Hogy hivják, kicsikém? — kérdezte nyájasan Sherry lord.

— Mab a nevem — felelte a kis színésznő.

Sherry csak most látta tisztán, hogy kivel van dolga. Egy törpe, de fenséges szépséggel állt szemben, egy kis szinpadi Mab királynővel.

Mab husz éves volt és egy szegény, részeges sugónak a leánya. Egy kis leány, akinek az anyja már régesrégen meghalt és aki az apja nyakán maradt. A szinházban nőtt föl, a színészek gondoskodtak Mabról, hogy éhen ne haljon és mivel egész életében ugyszólván a szinház gyermeke volt, színésznő lett belőle.

Sherry lord sietett virággal és cukorral elhalmozni Mab királynőt. Az öltözőjébe a legfölségesebb orchidea-bokrétát küldte, amilyet csak

Londonban felhajazolhatott és cukrokat, amelyeknek receptjét ő találta ki. Így kezdődött ismeretségük.

Mab egészen megváltoztatta, kiforgatta Sherry lordot addig való életéből. A lord, aki nőkre soha életében pénzt nem költött, a birtokán saját költségén épittetett egy színházat, amelyet a legkiválóbb művészek terveztek, diszitettek, de amely csaknem olyan apró volt, mint egy kis aranykalitka. A legjelesebb irók irtak darabokat Mab királynő számára, akit gyermekszínészek és csemete-szinésznők vettek körül a szinpadon. A lord azon barátai és ismerősei, akik valaha bejuthattak ebbe a szinházi szentélybe, azt erősitették, hogy ott nemcsak az utolsó gombig érvényesült a legmagasabb művészi izlés, hanem a kis szopránhangu szinészek valami leirhatatlan bájjal játszottak, mintha Murillo angyalai szinjátékot mutattak volna be alkotó mesterük tiszteletére.

Mab maga a legcsudálatosabb volt ebben a különös környezetben. A tündéri szépségnek és a művészi előadásnak olyan magas fokára emelkedett, hogy a legszigorubb kritikusok is letették előtte fegyverüket. A művészete egyre mélyebb, érettebb lett, különösen a szomoruság és bánat hangjaiban tündökölt. Utolérhetetlen volt egy »Mab királynő« cimü darabban, amelyet Shelley műve alapján egy korai elhunyt angol költő irt meg egyenesen az ő számára. Mab szava gyönge volt, de olyan mélyről jött, mintha a föld szelleme és az emberiség titkának tudója szólalt volna meg benne. A hozzáértők örjöngtek, ha hallották.

Maga Sherry lord nem érdeklődött többé a világon semmi iránt, ami nem az ő Mab király-

nőjére vonatkozott. Még a viselete is ehez képest idomult át. Apró kalapokat, gyermekeknek való sétapálcákat hordott és szinte látszott rajta az igyekezet, hogy olyan apró szeretne lenni, mint Mab. Hogy karonfogva mehessen vele, hogy folyton a szemébe nézhessen, hogy együtt mehessenek a rejtelmes erdőben, mint ama két eltévedt gyermek, a Grethe és a Hans...

És egy este, amikor »Mab királynő« előadására ismét a legelőkelőbb zártkörü társaság jelent meg, kivételesen és váratlanul maga Sherry lord állt a lámpák elé, hogy bejelentse az előadás megkezdését. Feltünően sápadtnak és öregnek látszott. Minden erejét össze kellett szednie, hogy beszélni tudjon:

— Hölgyeim és uraim!... minden idők legnagyobb művésznője fog önök elé lépni. Nézzék meg, mint egy templomot, amelyből a léleknek olyan zenéje szól, amit csak egy-egy ezredévben lehet hallani. Nem egy nő, nem egy muzsa, hanem Mnemosyne mind a kilenc leánya és velük együtt a három grácia fog belépni. Maga a művészet fog itt szellemlábon bevonulni. Nekem jutott a végzetesen gyönyörü és alárendelt szerep, hogy ennek az istennőnek a szavát először fedeztem föl. Legyenek önök jók, legyenek szerelmesek hozzá. Husz év mulva nem lesz művészet, amely ne tőle mámorosodott volna meg. Husz évvel hamarabb ismertem föl, mint bárki. Husz évvel fiatalabb voltam mindig a világnál... És most fel a függönnyel! Isten önökkel!

A nézők meg voltak indulva, de nem tudták, hogy könnyezzenek a lord szavain, vagy mulassanak magukban különös megjelenésén. Rövid nadrág volt rajta, egyáltalán fiusan volt öltözve

és az ünnepien, nagy beszédet tőle telhető halk és gyermekes hangon mondta el.

Azután kitámolygott a kulisszák mögé. Az előadást a szinfalak mögül nézte végig, nem vette le a szemét egy pillanatra sem Mab királynőről és megvárta utolsó szavát is. Amikor a függöny végkép legördült, lövés tompa zaja hallatszott. A nézők nem vettek észre semmit és csak másnap tudták meg, hogy Sherry lord agyonlőtte magát.

Hogy miért? Az emberek találgatni próbálták, de nem jutottak tettének nyitjára. Talán mégis azoknak volt igazuk, akik azt mondták, hogy a lord nem akarta megvárni, míg megöregszik és vele együtt a Mab királynő művészete is. Fiatal akart maradni és fiatalon akart meghalni Sherry lord, az ifjuság barátja és az öregség legnagyobb ellensége.

TARTALOM:

Pára	3
A szobor kinjai	9
A csere-pár	15
Elvált	24
Egy aranylegenda	32
Az ifjuság barátja	40

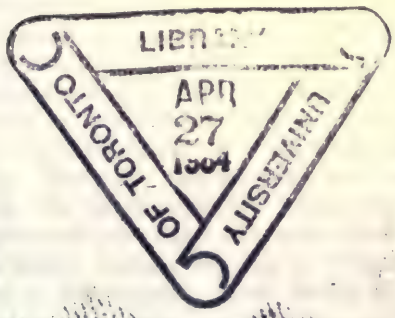

58. D'Annunzio: Pescarai novellák. Ford. Revész Andor
59—60. Karinthy Frigyes: Írások írókról. (Kritikák.)
61. Erckmann-Chatrian: A három lélek. Ford. Karinthy F.
62—63. Kabos Ede: Szivárvány. (Novellák)
64—66. Soyka Ottó: A kártya ura. (Regény.) Fordította Török Bálint.
67. Nagy Lajos: Egy leány, több férfi. (Novellák.)
68. Kosztolányi Dezső: Öcsém. (1914—1915)
69—71. Lakatos László: Érzelmes könyv. (1914—1915)
72. Somlyó Zoltán: Hadak a hóban. (Novellák.)
73—75. Pierre Veber: Nyári szerelem. (Kis regény.) Fordította Aranyossy Pál.
76—77. Barta Lajos: Egyszerű szivek. (Novellák.)
78—79. Andreas Haukland: Szűz Északon. (Regény.) Fordította Telekes Béla.
80. Garvay Andor: Három ember dolga. (Jelenetek.)
81. Guy de Maupassant: A porosz tiszt kívánsága. (Kis regény.) Fordította Kádár István.
82—83. Hanns Heinz Ewers: Borzalmak könyve. Fordította Török Bálint.
84. August Strindberg: A kapocs. Ford. Bálint Lajos.
85—89. Karinthy Frigyes: Holnap reggel. (Tragikomédia.)
90—91. Mark Twain: Stormfield kapitány látogatása a menyországban. (Regény.) Ford. Síró György.
92—93. Szini Gyula: Pára és egyéb elbeszélések.
94—96. Anatole France: Boldizsár. (Novellák.)
97. Andrejev Leonid: Rögeszmék. (Elbeszélés.) Orosz eredetiből fordította Zsatkovics Kálmán.
98—99. Krúdy Gyula: Petit. (Naplójegyzetek a szomorú napokból.)
100—105. Anatole France: Egy színésznő története. (Regény.) Fordította Aranyossy Pál.
106—107. Reményi József: Messzeségek. (Kis regény.)
108—112. Lakatos László: Az idegen leány. (Vígjáték 3 felvonásban.)
113—115. Georges Rodenbach: Holt Brügge. (Regény.) Fordította Lakatos Lászlóné.
116—119. Petőfi Sándor: A hóhér kötele. (Regény.)
120—121. Villiers de L'Isle Adam: Kegyetlen mesék. Fordította E. Karinthy Ada.

122—25. Anatole France: Jocaste. (Regény.) Fordította: Kelemen Viktor.

126—27. Tabéry Géza: Veszta Flagelláns. (Elbeszélés.)

128—30. Friedrich Hebbel: Mária Magdolna. (Polgári szomorujáték 3 felv.) Fordította: Hevesi Sándor.

131—33. Gerhard Hauptmann: Crampton mester. (Komédia 5 felv.) Fordította: Bálint Lajos.

134—36. Cudar gyönyörök. (A borzalom iróiból: E. A. Poe, Villiers de L'Isle Adam, Hanns Heinz Ewers, Gustav Meyrink.) Fordította: Dóczi Pál.

137—38. Gottfried Keller: Tükör, a cica. (Regény.)

139. Andrejev Leonid: Lázár. (Elbeszélés.)

140—41. Péczely József: Ésszel él az embör. (Novellák.)

142—45. Hermann Bang: A pincér. Ford. Pajzs Elemér.

146—50. Kázmér Ernő: Idegen portrék.

151—54. Fodor L.: Novemberi vándorok. (Novellák.)

155—56. Thomas Mann: A kis Friedemann ur. (Elbeszélés.) Fordította Török Bálint.

157—59. Kuprin I. A.: Az utcáról. (Elbeszélés.) Fordította Zsatkovics Kálmán.

160—62. Hermann Bang: A négy ördög. (Kis regény. Fordította Pajzs Elemér.

163—68. Frank Wedekind: A tavasz ébredése. (Gyermektragédia.) Fordította Pajzs Elemér.

169—174. Dr. Lustig Géza: Misztikusok, költők és gondolkodók. I. (1. Dante és Beatrice. 2. Giordano Bruno halálának jelentősége.)

175—78. Andrejev Leonid: Ribakov Pál és a nők. (Regény.) Fordította Pajzs Elemér.

A PRÓZA MESTEREI

SOROZATBAN MEGJELENTEK:

1. G. Flaubert: Szent Antal megkisértetése.
2. E. és J. de Goncourt: Lacerteux Germinie.
3. Henri de Régnier: Hazajáró mult.

Tevan-nyomda, Békéscsaba.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY